

Recenzja pracy doktorskiej mgr Jana Jędrzejczyka,
pt. *Intelektualne i osobowościowe uwarunkowania samokontroli
w zakresie osiągania celów wspartej strategią metapoznawczą*,
napisanej pod kierunkiem prof. dr hab. Marcina Zajenkowski

Praca mgr Jana Jędrzejczyka dotyczy zagadnienia siły woli i predyspozycji do kontrolowania własnych działań. Celem projektu było zidentyfikowanie czynników z zakresu osobowości, intelektu i metapoznania, które wpływają na skuteczną realizację celów i zamierzeń. Wysoka samokontrola ułatwia spełnianie indywidualnych aspiracji i przekłada się na funkcjonowanie jednostki w różnych sferach życia: osobistej, zawodowej i zdrowia. Jednak liczne modele samokontroli wypracowane na gruncie psychologii ujmują to zjawisko bardzo wycinkowo. Dlatego implikacje badań nad samokontrolą mogą mieć istotne znaczenie teoretyczne i praktyczne, dla jednostek i społeczeństw, w takich kontekstach jak rozwój osobisty, edukacja i wychowanie, praca oraz zdrowie.

Zgodność pomiędzy zamierzeniem a następującym po nim działaniem jest jednym z ważniejszych tematów w psychologii społecznej. Ta zależność jest niestety mocno niedoskonała. Średni do dużego przyrost zaangażowania prowadzi zwykle do małej (lub co najwyżej średniej) zmiany w zachowaniu (Webb i Sheeran, 2006). Dlatego bardzo istotne jest zrozumienie czynników sytuacyjnych i osobowościowych odpowiedzialnych za skuteczne przekształcanie intencji w działanie. Psychologia od dziesięcioleci poszukuje ich w ramach badań nad samoregulacją, zgodnością postaw z zachowaniem, oraz nad osiąganiem celów. Tematyka podjęta przez mgr Jędrzejczyka zalicza się do tego nurtu. Jej wyróżnikiem jest szerokość ujęcia zagadnienia samokontroli oraz wielość czynników osobowych i intelektualnych, które autor uwzględnił w swoim projekcie jako potencjalne moderatory zdarzeń między intencją a działaniem.

Przedstawiona do oceny dysertacja ma postać maszynopisu o strukturze typowej dla prac empirycznych. Część teoretyczną, po krótkim wstępie, rozpoczyna przegląd klasycznych i nowszych ujęć zjawiska samokontroli, zakończony przedstawieniem definicji. Poniekąd bezpośrednio z przyjętej definicji samokontroli jako działań służących realizacji celów, wynikły szczegółowe cele pracy i sposób ich realizacji. W serii trzech badań autor sprawdził, czy dwa czynniki – intencje implementacji i przekonania dotyczące siły woli – odgrywają rolę w osiąganiu celów różnego rodzaju. Zgodnie z teorią zmiany zachowań, intencje implementacyjne stanowią rodzaj zobowiązania czy deklaracji osoby względem siebie co do wykonania zamierzonego działania w określonym czasie i miejscu. Tworzą więc pewien plan, który zwiększa prawdopodobieństwo podjęcia kroków w odpowiednim kierunku. Podobnie przekonania o sile woli, które autor uznaje za „rodzaj (nieuświadomionej) strategii” (str. 36) oraz względnie trwałą tendencję „do określonej oceny wysiłku związanego z dążeniem do celów” (str. 39), wpływają na sprawowanie kontroli nad własnym działaniem poprzez regulację motywacji lub potrzeby odpoczynku.

Cele realizowane przez uczestników w poszczególnych badaniach różniły się pod względem stopnia trudności i autonomii. W badaniu pierwszym i drugim uczestnicy realizowali cele narzucone przez autora projektu – odpowiednio – wypełnienie kwestionariuszy *on-line* w nakazanym czasie (cel prosty) oraz osiągnięcie wysokiego poziomu wykonania zadania flankerów (cel

Wydział Filozoficzny

Instytut Psychologii

ul. Romana Ingardena 6

30-060 Kraków

tel. 12 663 24 15

www.psychologia.uj.edu.pl

trudniejszy, ponieważ jego wykonanie – mówiąc językiem psychologii poznawczej – jest limitowane zasobami). Natomiast w badaniu trzecim uczestnicy realizowali cele bardziej złożone i zarazem „takie, które osoba sama wybiera i chce osiągnąć” (str. 54). Zgodnie z modelem Rayana i Deciego (2000), takie cele „wyzwalają motywację autonomiczną, co wiąże się z większą szansą osiągnięcia celu” (str. 54). Zależności pomiędzy rodzajem celu i skutecznością strategii, badacz sprawdzał dodatkowo w kontekście zmiennych różnicowych: sumienności, samokontroli, przyszłej i teraźniejszej hedonistycznej perspektywy czasowej, inteligencji oraz przekonań na temat siły woli.

We wszystkich badaniach z serii zastosowano analogiczną manipulację eksperymentalną dotyczącą przyjmowania przez badanych (lub nie) intencji implementacji oraz weryfikowano te same 13 hipotez (z czego siedem miało charakter kierunkowy). Zakładały one, że intencja implementacji przyczyni się do zwiększenia szansy na osiągnięcie celu. Przewidywane były także pozytywne związki pomiędzy osiągnięciem celu a przekonaniem o nieograniczonej sile woli, inteligencją, sumiennością, perspektywą czasową przyszłą. Z kolei przewidywany był negatywny związek pomiędzy teraźniejszą hedonistyczną perspektywą czasową a osiąganiem celu. Pozostałe hipotezy niekierunkowe postulowały występowanie interakcji pomiędzy intencjami implementacji a przekonaniem i powyższymi zmiennymi.

W pierwszym badaniu uczestniczyło 257 studentów (w tym 214 kobiet). Pomiarowi poddano: inteligencję (CFT 3 Neutralnym Kulturowo Testem Inteligencji autorstwa Cattella i Cattell, 1973), cechy osobowości (*Personality Item Pool – Big Five Markers-50*; Goldberg i in., 2006) w polskiej adaptacji Strusia i wsp., 2014), perspektywy czasowe (*Kwestionariusz Percepcji Czasu* Zimbardo i Boyd (1999) w adaptacji Kozaka i Mażewskiego, 2007). Ponadto użyto *Kwestionariusza przekonań na temat siły woli* autorstwa Job i in. (2010) w tłumaczeniu (z zastosowaniem metody tłumaczenia zwrotnego) autora i promotora pracy. Kontrolowano także intencję osiągnięcia celu oraz poczucie własnej skuteczności w realizacji celu za pomocą pojedynczych pytań, wykorzystując 7-stopniową skalę Likerta. Natomiast wskaźnikiem poziomu samokontroli było zachowanie, tj. wykonanie zadanego zadania – wypełnienie przez uczestników kwestionariuszy w planowanym terminie. Udział w badaniu był dobrowolny (osoby badane wyrażały zgodę na udział w projekcie), ale raczej nie nazwałabym go ochotniczym – badanie było prowadzone podczas zajęć uniwersyteckich.

Opis metody nie uwzględnia wskaźników osiągnięcia celu (oraz ich uzasadnienia) wykorzystywanych w analizach. Na podstawie dalszego opisu wyników można wnioskować, że zmienną zależną był po prostu fakt zrealizowania (lub nie) zadania. Jednak niektórych analizach autor wspomina też o czasie wykonania zadania. Nie został także sprecyzowany typ korelacji użyty w analizach. Zakładam, że badanie uzyskało zgodę lokalnej komisji ds. etyki badań naukowych.

Przeprowadzona analiza wyników badania pierwszego wykazała, że cel częściej realizowały osoby o wyższej intencji jego osiągnięcia i poczuciu skuteczności w tym zakresie, co sugeruje trafność przyjętego tu wskaźnika samokontroli. Ponadto z realizacją celu lepiej poradziły sobie osoby o wyższej inteligencji płynnej. Natomiast wbrew oczekiwaniom, z realizacji celu słabiej wywiązały się osoby przekonane o nieograniczonej sile woli (w zakresie opierania się pokusom), i te o wyższej ugodowości. Najciekawsze efekty dotyczyły jednak roli sumienności w osiągnięciu celu. Ta cecha – jak można było śmiało zakładać – sprzyjała realizacji celu. Jednak wpływ sumienności częściowo kompensowało stosowanie intencji implementacyjnych, ale tylko w przypadku osób o niższym natężeniu tej cechy. Jest to ważny i interesujący wynik przeprowadzonego badania który pokazuje, że intencje implementacji

stanowią skuteczne narzędzie samokontroli (jako silnie skorelowanej z sumiennością), ale ich znaczenie ujawnia się w pewnych warunkach.

W moim odczuciu, słabe ogniwo w tym badaniu stanowiła zmienna zależna (wykonanie kwestionariuszy *on-line*), która miała charakter co najwyżej porządkowy, przyjmując jedną z dwóch możliwych wartości: zrobione/niezrobione. Ograniczyło to zakres możliwych do przeprowadzenia analiz i wnioskowania statystycznego. Przyjęty sposób oceny samokontroli stanowi też źródło pewnych trudności interpretacyjnych. Sugeruje bowiem, że ktoś, kto nie wykonał kwestionariuszy, jest pozbawiony samokontroli. Można przypuszczać, że powyższa strategia badawcza wywodzi się z metodologii typowej dla psychologii społecznej. Psychologia różnicowa wypracowała w tym względzie strategię stosowania pomiarów zagregowanych, zaś poznawcza – pomiarów powtarzanych, i zresztą ku tym rozwiązaniom skłonił się autor w kolejnych badaniach.

W drugim badaniu (N=124; 79 kobiet) posłużono się tymi samymi metodami do pomiaru inteligencji, cech osobowości, perspektyw czasowych, przekonania o sile woli. Dodatkowo zastosowano kwestionariusz samokontroli (Self-Control Scale, Tangey i in. 2004) w adaptacji Bucznego i Międzybrodzkiej (2015). Tym razem osoby badane miały dążyć do realizacji celu, jakim było jak najlepsze wykonanie poznawczego zadania flankerów, które służy pomiarowi odporności na dystrakcję. Samo zadanie to zostało opisane dość pobieżnie (kluczowa wydaje mi się informacja, czy kontrolowana była wzajemna relacja dystraktora i bodźca krytycznego).

Badanie drugie – zadaniem autora – ujawniło szereg interesujących zależności. Wg mgr. Jędrzejczyka, intencje implementacji prowadzą do szybszej reakcji na bodziec krytyczny. Zaobserwowano również spodziewany, dodatni związek inteligencji, sumienności, stabilności emocjonalnej i przyszłej perspektywy czasowej z czasem reakcji na te bodźce.

Mam zastrzeżenia co do przyjętego sposobu analizy wyników zadania Flankerów. W celu porównania wpływu manipulacji eksperymentalnej na wykonanie zadania, autor zdecydował się na przeprowadzenie szeregu testów *t*. Jedną z tych analiz pokazała, że grupa eksperymentalna reagowała ogólnie szybciej niż grupa kontrolna (niezależnie od warunków zadania). Inna analiza nie wykazała natomiast międzygrupowych różnic w reakcji na bodźce neutralne. Jednakże efekty zastosowanej manipulacji eksperymentalnej należało sprawdzać w pełnym modelu zadania, na przykład z zastosowaniem wieloczynnikowej analizy wariancji w schemacie międzygrupowym. Takie podejście pozwoliłoby ocenić osobno wpływ czynnika *grupy* oraz *rodzaju reakcji* (na bodziec krytyczny lub neutralny); taka analiza uwzględniałaby poprawkę na wielokrotne porównywanie uzyskanych średnich. Z pewnością łatwiej byłoby wtedy zauważyć, że reakcje na bodźce krytyczne w grupie eksperymentalnej nie różnią się od czasów reakcji tej grupy na bodźce neutralne, a ta różnica powinna być podstawą do wnioskowania o skuteczności działania intencji implementacji. Dodatkowo, rzekoma różnica w czasach reakcji na bodźce krytyczne między grupami w istocie odzwierciedla szczególnie długie odpowiedzi grupy kontrolnej na bodźce krytyczne.

Badanie trzecie zostało prerejestrowane w *Open Science Framework*, co wskazuje na zrozumienie przez autora istoty dobrych praktyk w nauce. Przedmiotem badania była ocena tych samych, co uprzednio, związków, ale w kontekście realizacji celu wyznaczonego samodzielnie przez osobę badaną, związanego z jej aspiracjami akademickimi. Osoby badane tworzyły więc intencje implementacji do zdefiniowanych przez siebie celów akademickich. Zakładano, że takie cele wywołają inną motywację niż te narzucone, a mianowicie – jako zinternalizowane będą realizowane w oparciu o motywację autonomiczną. Osadzenie badania w kontekście naturalnym sprawiło, że badanie trzecie charakteryzuje się wysoką trafnością ekologiczną.

Kolejnym istotnym i bardzo wartościowym elementem procedury był podłużny charakter badania, wynikający z przeprowadzenia czterech pomiarów doświadczanej prokrastynacji i pokus w kontekście realizacji celu (na zajęciach wczesnych i w ostatnim miesiącu semestru, przed sesją i na jej początku). Odpowiedzi na pytania o prokrastynację i pokusy były udzielane na różnych skalach pomiarowych i nie zostały poddane agregacji dla celów analizy. Pomiary 2-4 realizowano *online* w formie pytań samoopisowych, w procedurze pobierania próbek doświadczenia. Po ostatnim pomiarze uczestnicy byli poproszeni o własną ocenę stopnia realizacji zamierzonego celu. Dodatkowo od administracji kierunku uzyskano informacje dotyczące rzeczywistych osiągnięć akademickich (za zgodą uczestników badania): średniej ocen w bieżącym semestrze oraz w poprzednim roku akademickim. Dzięki temu zmienna zależna oceniana była zarówno za pomocą wskaźników subiektywnego i obiektywnego, co podnosi wartość naukową uzyskanych rezultatów. Zmieniono też test do pomiaru inteligencji na Matrycę Ravena w wersji zaawansowanej (Raven i in., 1983).

Testowane hipotezy były analogiczne do tych z badań pierwszego i drugiego, ale dodano także nowe, dotyczące prokrastynacji i ulegania pokusom. Przewidywano, że w wyniku działania intencji implementacyjnych doświadczanie porażek samokontroli będzie rzadsze. Zakładano również, że zarówno prokrastynacja, jak i uleganie pokusom, będą wiązać się z mniejszą skutecznością w osiąganiu celu. W badaniu uczestniczyło 180 osób (w tym 166 kobiet), rekrutowanych podczas zajęć akademickich. Liczba uczestników biorących udział w kolejnych pomiarach była znacząca (choć spadała z pomiaru na pomiar, co jest niestety typowe dla procedury pomiaru podłużnego).

Analiza wyników ujawniła, że intencje implementacji nie odgrywały roli w realizacji celu. Subiektywne i obiektywne wskaźniki realizacji zamierzeń akademickich korelowały natomiast z przyszłą perspektywą czasową i samokontrolą. Jedynie przekonanie o sile woli w zakresie opierania się pokusom (ale nie nieograniczonej sily woli) łączyło się pozytywnie z subiektywnym wskaźnikiem realizacji celu. Oba przekonania o sile woli były słabo ze sobą powiązane, aczkolwiek oba łączyły się z cechą samokontroli.

Przechodząc do oceny całej pracy chciałabym podkreślić, że przedstawiony projekt badawczy ma wiele zalet. Są to:

1. **Wartość naukowa projektu.** Przedstawiona do oceny praca obejmuje serię badań, która opiera się na wnikliwej analizie literatury przedmiotu, zakończonej postawieniem adekwatnych pytań badawczych i opracowaniem starannie przemyślanej metody. Realizacja badań wymagała połączenia wiedzy i umiejętności warsztatowych różnego rodzaju.
2. **Erudycyjne zaplecze teoretyczne projektu.** Zgodnie z najnowszymi trendami, w pracy przyjęto szerokie rozumienie samokontroli integrujące ujęcia starsze, często o redukcyjnym charakterze (samokontrola jako hamowanie impulsów, samokontrola jako wysiłek, samokontrola jako regulacja emocji, itp.). Takie wieloaspektowe ujęcie umożliwi eksplorację różnorodnych wymiarów zjawiska samokontroli.
3. **Zakres postawionych pytań badawczych.** Projekt mgr Jędrzejczyka, dzięki uwzględnieniu wielu zmiennych, dostarczył zróżnicowanych i interesujących wyników. Wielowymiarowe podejście umożliwiło analizę interakcji pomiędzy zmiennymi, co pomogło uniknąć zbytnich uproszczeń. Dzięki temu uzyskano pełniejszy obraz tego, jak wybrane

cechy osobowe wpływają na realizację celów. Uzyskane wyniki mogą więc być potencjalnie przydatne w takich dziedzinach jak rekrutacja, doradztwo psychologiczne czy planowanie interwencji społecznych.

- 4. Adekwatna metoda.** Recenzowana seria badań została dobrze zaplanowana - wyróżniają je wspólne założenia i metodologia, przemyślana manipulacja eksperymentalna i dobrze dobrane metody pomiarowe. Badania przeprowadzone zostały z udziałem względnie dużych grup osób, co podnosi rzetelność i reprezentatywność wyników i pozwala na bardziej trafne generalizowanie wniosków na populację ogólną.
- 5. Interesujące i nowe rezultaty.** Autor uzyskał interesujące wyniki o potencjalnie istotnym znaczeniu. Szczególnie inspirujące wydają mi następujące zaobserwowane zależności.

Działanie intencji implementacji zależy od kontekstu osobowościowego. W badaniu pierwszym skuteczność intencji implementacyjnych zależała od poziomu sumienności osoby badanej. Ich sformułowanie wspierało w realizacji celu jedynie osoby o niskiej sumienności. Wynik ten przyczynia się do określenia warunków skuteczności intencji implementacyjnych i poszerza rozumienie mechanizmów sumienności.

Nie każdy cel wymaga sumienności lub samokontroli. Wpływ sumienności na realizację celu w badaniach mgr. Jędrzejczyka ujawnił się jedynie w przypadku subiektywnej miary osiągnięć akademickich. Wpływ samokontroli ujawnił się w subiektywnych i obiektywnych wskaźnikach realizacji tego celu (badanie trzecie). Sumienność i samokontrola odgrywają zatem istotną rolę, gdy wymagana jest wytrwałość w działaniu.

IQ jest najlepszym predyktorem realizacji celów. Te zależności ujawniły się w każdym badaniu, „co czyni tę zmienną najbardziej konsekwentnie powiązaną ze skuteczną samokontrolą” (str. 131). Nie jest to wynik szczególnie nowy na tle literatury, ale podkreśla wiarygodność rezultatów uzyskanych w całym projekcie.

Przyszła perspektywa czasowa może być lepszym predyktorem realizacji celów niż sumienność. W badaniach mgr. Jędrzejczyka przyszła perspektywa czasowa wiązała się z krótszymi czasami reakcji w zadaniu flankerów, oraz z osiągnięciami akademickimi mierzonymi zarówno za pomocą wskaźników subiektywnych, jak i obiektywnych.

Przekonanie o nieograniczonej sile woli w niewielkim stopniu przekłada się na skuteczność realizacji zamierzeń. Związki cech osobowości z osiągnięciem celów są bardziej konsekwentne.

- 6. Poziom naukowy badania trzeciego.** Na szczególnie wysoką ocenę zasługuje badanie trzecie, mające wiele zalet, które stanowią o jego wartości naukowej. Badanie osadzone zostało w warunkach naturalnych, dzięki czemu uzyskane wyniki odzwierciedlają faktyczne zachowania uczestników w życiu codziennym, co stanowi o wysokiej trafności ekologicznej uzyskanych rezultatów. Zastosowany w badaniu trzecim schemat podłużny umożliwia uchwycenie dynamiki zjawisk, co pozwala lepiej zrozumieć badane zależności. Pomimo wykruszenia się osób badanych, ostateczne wyniki opierają się na wciąż znaczącej liczbie przypadków. Wreszcie, dokonanie prerejestracji na platformie

UNIWERSYTET
JAGIELLOŃSKI
W KRAKOWIE

Wydział Filozoficzny

Instytut Psychologii

ul. Romana Ingardena 6

30-060 Kraków

tel. 12 663 24 15

www.psychologia.uj.edu.pl

Open Science Framework podkreśla skrupulatność i przejrzystość badania. Łącznie te cechy sprawiają, że badanie jest unikalne, a płynące z niego wnioski mają duży potencjał w wyjaśnianiu roli samokontroli w osiąganiu celów akademickich oraz w identyfikacji kluczowych czynników osobowych, które mogą na to wpływać.

7. **Strona formalna pracy.** Autor w bardzo dobrym stylu i zrozumiale opisuje nawet najbardziej złożone zagadnienia.

Podkreślając jeszcze raz wnikliwość refleksji teoretycznej i widoczny w recenzowanym projekcie doskonały warsztat badawczy mgr Jędrzejczyka, chciałabym poddać dyskusji pewne spostrzeżenia.

1. Moje wątpliwości wzbudziła przyjęta przez autora za Gillebaart (2018) definicja pojęcia samokontroli (lub, co możliwe, sposób jej prezentacji). Mgr Jędrzejczyk definiuje samokontrolę jako „działania w pętli informacji zwrotnej, czyli zachowań prowadzących do osiągnięcia celu” (tj. działania w pętli: cele – działania – monitorowanie) (str. 33.). Jeśli jednak cytowany fragment dobrze odczytałam, to w tej definicji brakuje jednego elementu (obecnego zresztą u Gillebaart). We współczesnych ujęciach o samokontroli mówimy w przypadku zaistnienia konfliktu motywów (Fujita, 2011), co to odróżnia samokontrolę od samoregulacji (gdzie konflikt może nie występować) (Inzlicht i in., 2021). Samokontrola odnosi się więc do wszystkich mechanizmów służących rozwiązywaniu konfliktów pomiędzy konkurującymi celami. W opisie koncepcji badań własnych mgr Jędrzejczyk podkreśla zresztą, że „samokontrola wiąże się z osiąganiem celów długoterminowych (Gillebaart, 2018; Fujita, 2011)” (str. 55). Sugeruje to, że w przyjętej wcześniej definicji nie o każdy cel chodzi. Być może ta uwaga jest zresztą wynikiem niewłaściwego odczytania odnośnego fragmentu pracy.
2. Ponadto ujęcie samokontroli jako *działań zmierzających do realizacji celów* (nawet jeśli przyjmemy, że mowa o celach *pozostających w konflikcie z innymi*) w moim odczuciu zbyt słabo podkreśla aspekt różnic indywidualnych, które są przecież w tym zakresie oczywiste i mają daleko idące konsekwencje. Dlatego osobiście wolałabym zdefiniować samokontrolę w kategoriach „zdolności do...” (czyli predyspozycji, cechy) do działania, niż działania jako takiego. *Nota bene* doktorant jest w pełni świadomy niejasności statusu ontologicznego samokontroli.
3. Odczuwam także pewien niedosyt refleksji teoretycznej nad pojęciem celu, które jest dla tej pracy kluczowe. Zdaniem autora cele realizowane przez uczestników poszczególnych badań różnią się stopniem złożoności (cele w badaniach pierwszym i drugim – względnie proste, cel w badaniu trzecim – złożony), autonomii (cele w badaniach pierwszym i drugim – narzucone; cel w badaniu trzecim – autonomiczny) i kontekstem (laboratoryjnym – badanie drugie vs naturalnym – badanie pierwsze i trzecie). W moim odczuciu różnią się one jednak również na inne sposoby: poziomem zdefiniowania (cele w badaniu trzecim są najslabiej zdefiniowane), rodzajem trudności, jakie musi pokonać osoba badana (w badaniu pierwszym – trudność leży przypuszczalnie w sferze motywacji, w badaniu drugim – w sferze dostępnych zasobów poznawczych, zaś w zadaniu trzecim – w wielu sferach – motywacyjnej, intelektualnej). We wprowadzeniu zabrakło ram teoretycznych, które pozwoliłaby lepiej scharakteryzować cele stawiane uczestnikom w kolejnych badaniach, a także stanowiłyby dobry punkt wyjścia do

intepretowania roli intencji implementacyjnych w realizacji tych zamierzeń.

4. W załączniku zamieszczono intencje implementacji sformułowane przez uczestników poszczególnych badań. Zgodnie instrukcją, wszystkie te stwierdzenia mają postać „jeśli... to...”. Jednak przydatność czy skuteczność niektórych intencji utworzonych przez osoby badane z grup eksperymentalnych dla osiągnięcia celu wydaje się wątpliwa (zwłaszcza w badaniu trzecim). Należałoby odrzucić z analizy dane osób, które przyjęły nieadekwatne intencje implementacyjne. Autor zresztą sam zauważa ten problem.
5. Na potrzeby ewentualnych przyszłych badań polecam uwadze autora Kwestionariusz Samokontroli NAS (Nęcka et al., 2016), który pozwala na niezależny pomiar kilku aspektów tej cechy (np. inicjatywa i wytrwałość lub hamowanie impulsów), co może ułatwić i wzbogacić interpretacje obserwowanych zależności.

Przechodząc do oceny ogólnej chciałabym podkreślić, że powyższe uwagi do dyskusji nie obniżają mojej wysokiej oceny recenzowanej pracy. Przedstawione w ramach rozprawy doktorskiej mgr Jana Jędrzejczyka badania przyczyniają się do pogłębienia wiedzy na temat uwarunkowań skuteczności ludzkiego działania. Przedłożona rozprawa świadczy o wysokich kompetencjach autora: biegłej znajomości literatury przedmiotu, umiejętności stawiania pytań badawczych i bardzo dobrym warsztacie empirycznym, co składa się na dobre przygotowanie do samodzielnej pracy naukowej. Dlatego z pełnym przekonaniem stwierdzam, że rozprawa doktorska mgr Jana Jędrzejczyka odpowiada warunkom określonym w art. 13 p.1 Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym (Dz. U. nr 65 poz. 595, wraz kolejnymi nowelizacjami w 2011 i 2014 r., do których odsyła Ustawa z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce; art. 175, 176 i 179. Dz. U. poz. 1669) oraz wnoszę do Wysockiej Rady Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Warszawskiego o dalsze postępowanie w przewodzie doktorskim.

Aleksandra Brzda-Goriewska

UNIwersytet
JAGIELLOŃSKI
W KRAKOWIE

Wydział Filozoficzny

Instytut Psychologii

ul. Romana Ingardena 6

30-060 Kraków

tel. 12 663 24 15

www.psychologia.uj.edu.pl